

Інше

Трофимчук Арсен Олександрович

студент

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИДАЧІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОЗВОЛУ
ДЕРЖАВНИМ ОРГАНАМ, ПІДПРИЄМСТВАМ, УСТАНОВАМ,
ОРГАНІЗАЦІЯМ, ЯКІ ОЧОЛЮЄ ІНОЗЕМНИЙ ГРОМАДЯНИН
ОРГАНАМИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

Анотація. В даній роботі досліджено окремі питання видачі спеціального дозволу державним органам, підприємствам, установам, організаціям, які очолює іноземний громадянин органами Служби безпеки України

Ключові слова: державно таємниця, конфіденційна інформація, надання дозволу, іноземний громадянин.

Події, що спостерігаються на світовій арені, супроводжуються процесом перерозподілу зон впливу у світовому просторі, розвитком інформаційних технологій, що породжують нові способи отримання інформації. У зв'язку з цим питання захисту секретної інформації є актуальними і вимагають від держав, незалежно від їх розвитку та впливу, постійно посилювати власну систему захисту секретної інформації, а також вимагати здатності не тільки відбивати загрози інформаційній безпеці а також мінімізувати ризики. у випадку реального витоку секретної інформації. Незмінність курсу нашої країни в євроатлантичному просторі, незважаючи на військову агресію Російської Федерації на сході України, окупацію частини

нашої суверенної території, а також різноманітні спеціальні інформаційні операції, спрямовані, зокрема, на струшування Світовий порядок вимагає від України відступити від традиційних підходів. захисту державної таємниці, що сягала радянських часів, та вироблення абсолютно нового погляду на інформаційну безпеку, що базується як на власних досягненнях українських вчених, так і на євроатлантичному досвіді з цього питання.

Адаптація законодавства до норм Європейського Союзу є однією з найважливіших складових політики європейського вибору України та будь-якої іншої держави, яка перебуває на шляху європейської інтеграції. На думку міжнародних експертів, щоб Україна потрапила в правове поле Європи, необхідно прийняти нові або внести відповідні зміни майже до чотирьох тисяч законів та інших нормативних актів. Це означає, що все законодавство України має бути змінено відповідно до міжнародних принципів та стандартів [1, с. 32]. Національне законодавство у галузі охорони державної таємниці та офіційної інформації не є винятком. Це пов'язано насамперед із наявністю певних відмінностей у підходах до захисту інформації з обмеженим доступом в євроатлантичному співтоваристві та в Україні.

З огляду на європейські інтеграційні прагнення нашої держави, одним із пріоритетних напрямків, який потрібно змінити, є система ліцензування діяльності, пов'язаної з державною таємницею. Відповідно до статті 20 Закону України «Про державну таємницю» державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації мають право здійснювати діяльність, пов'язану з державною таємницею, після того, як Служба безпеки України видала спеціальний дозвіл на проведення діяльності, пов'язана з державною таємницею (далі - Спеціальний дозвіл) [2]. Водночас законодавець повинен визначити доцільність надання такого дозволу

державним органам, враховуючи мету їх створення - здійснення державних функцій.

Вирішуючи це питання, слід мати на увазі, що суб'єктами надзвичайно секретної діяльності є переважно державні органи, призупинення або скасування відповідного Спеціального дозволу призведе до припинення їх діяльності. Це неприпустимо з огляду на необхідність забезпечення стійкого функціонування певних сфер державної діяльності, особливо в умовах військових (бойових) операцій. Якщо звернутися до міжнародного досвіду з цього питання, зокрема, до законодавства країн-членів НАТО та ЄС, ми можемо побачити, що державні органи не отримують дозволу на роботу з секретною інформацією, оскільки їх діяльність безпосередньо пов'язана із впровадженням та виконання державних функцій. в галузі оборони, державної безпеки та правоохоронних органів тощо. Враховуючи міжнародний досвід, а також з метою мінімізації ризиків уникнення нестабільного виконання державних функцій, пропонується ретельно вивчити можливість відмови у видачі такого дозвіл органам державної влади, які виконують секретну роботу відповідно до завдань та належного стану секретності. підтримувати такі категорії суб'єктів режимно-секретної діяльності за допомогою офіційних заходів контролю.

Спеціально уповноваженим державним органом у сфері забезпечення охорони державної таємниці є Служба безпеки України.

Закон «Про Службу безпеки України» зобов'язує СБУ брати участь у розробці і здійсненні, відповідно до Закону України «Про державну таємницю» та інших законодавчих актів, заходів щодо забезпечення охорони державної таємниці та конфіденційної інформації, що є власністю держави, сприяти у порядку, передбаченому законодавством, підприємствам,

установам, організаціям та підприємцям у збереженні комерційної таємниці, розголошення якої може завдати шкоди життєво важливим інтересам України.

Також залишається невирішеним питання про порядок надання та переоформлення Спеціального дозволу державним органам, підприємствам, установам, організаціям, які очолює іноземний громадянин. Сьогодні іноземні громадяни беруть участь у процесі реформування різних сфер державної діяльності, призначаючи їх на керівні посади в Інституціях, у тому числі тих, хто здійснює діяльність, пов'язану з державною таємницею. Водночас, як зазначалося вище, такі Установи мають право здійснювати відповідні заходи після надання Службою безпеки України відповідного Спеціального дозволу. Водночас, частина десята статті 20 Закону наголошує, що Спеціальний дозвіл не надається, якщо керівник Установи не є громадянином України або не має доступу до державної таємниці [2].

Одним із шляхів вирішення цього питання є надання дозволу уповноваженому органу СБУ вжити заходів щодо видачі, переоформлення спеціального дозволу установам у разі призначення іноземця на керівну посаду за умови, що він зобов'язується письмово зобов'язати державу та надає йому розпорядження Президента України та з дозволу СБУ доступ до державної таємниці.

Література

1. Нормативно-правове забезпечення стратегічного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію : навчальний посібник-хрестоматія: у 2-х ч. ; уклад. і коментар І.В. Артёмов, Д.В. Вітер, Л.І. Загайнова, О.М. Казакевич, О.М. Руденко. Ужгород : Ліра, 2007. Ч. 1. С. 32.

2. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.94 р. № 3855-ХІІ.
Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1994. № 16.